

מכתב פרידה מאת יוסף

מכתב פרידה שכתב יוסף ב- 6.9.1942 לילדיו, לפני שנלקח עם כל בני עירו למקום הרצח בכפר סמוך.
המכתב נכתב ביידיש.

6 בספטמבר 1942

אני מוכרח להתגבר על הקשיים ולכתוב לכם על מצבי כדלקמן. יהודי איסטריק (Estrik) גורשו אתמול, ואנחנו הולכים היום, אנשים נשים וטף. כך גם איסטריק הלכה לכפר לא רחוק ליד לינסק. שם שמואל לב עובד כל הזמן. אומרים שיישאר שם 3,000 כשירים לעבודה, והשאר ילכו לטבח. מכל הסביבה של טאניק מגרשים 15,000 נפשות. עכשיו אתם מבינים את מצבי ואת מצבם של כל היהודים פה, נדמה לי שהוא גרוע יותר מחורבן ירושלים. על כן, ילדים אהובים, כפי שענינו ראות, דומני שאני כותב לכם עכשיו מכתב פרדה ואני נפרד מכם ומהעולם הזה, כי לאנשים מסוגי אין למה לצפות. אבל אצלנו בתורה כתוב: "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים" [ברכות, י']. השם יתברך עוד יכול לעזור לי ולכל ישראל. רק אתם, ילדים, יכולים לבקש זאת מאלוהים, אם המכתב יגיע אליכם, כאשר עוד יהיה לכם זמן לבקש. כפי שאנחנו רואים בעינינו הממשיות, הדבר נגזר מן השמיים, ואם זה גזר דין- על כל יהודי לקבלו באהבה וללכת בהכרה שהוא מוקרב על המזבח ושהדבר יהיה כפרת עוון בשבילו ובשביל כל ישראל. אם זה רצון הבורא, לא יכול להיות אחרת. אך אתם, ילדים, אל תחשבו שהתייאשתי לגמרי; כל עוד עיני פקוחות, אני מייחל לישועת בורא כל העולמים. אולם אתם, ילדים, אם אלוהים יציל אתכם וברצון הבורא תישאר בחיים- אל תשכחו אותו וזכרו שהיה לכם אבא בעולם הזה. ואתה, משה, תן פתק לצדיק שיישאר מילדי רוזין, ואם שלמה יישאר בחיים- אמור לו, הוא יידע בעצמו מה לעשות. אני כותב לך את הכתובת של ישראל שלנו: "א' וייס, תל אביב, בן יהודה 161, א"י" אם בע"ה תישאר בחיים, הודע לו מיד וכתוב לו שיזכיר אותו שם במקומות הקדושים ואצל אדמו"ר שליט"א מלייפציג, ושיזכיר אותי במכתב לאדמו"ר שליט"א מטשרנוביץ.

אתם, ילדים, דבקו באמונה, וביטחון ה' יתברך בוודאי יעזור, רק מי יזכה לראות את הטוב? אני מייחל לאלוהים שאתם, ילדים צעירים, תזכו לראות גם את הטוב. מבקש אני אתכם שלא תשכחו אותי ואת הבורא ותישאר נאמנים ליהדות עד הסוף.

פיידשע [ציפורה] אהובה! אני מבין עכשיו את מצבך, אבל מה אפשר לעשות שנולדת בדור הוטא כזה? מאז שנולדת ועד היום לא התחלת ממש לחיות, אבל אם השי"ת [השם יתברך] יעזור לך ותישארי בחיים- עוד תוכלי ליהנות מחוויות החיים. רק שהשי"ת ישמור עלייך מכל מכשול. בקשי את השי"ת, הרי לא חטאת, והוא יעזור לך.

על כן ילדים אהובים! אין לי הרבה מה לכתוב כאן. הישארתי בריאים וחזקים ואל תשכחו את השי"ת עד לרגע האחרון, וגם אותי אל תשכחו. אבל אולי אלוהים יעזור, ועוד נוכל להתראות. אצל ריבוננו של עולם הכל יכול. אל תצאו מגדרכם מרוב צער כי מהשמיים הוא הדבר, ואני רק מבקש שהשם יתברך יציל אתכם, ילדים, מכל מכשול ותישארו בחיים. תוכלו לכתוב [ל]שמואל ליב לזסלבה. אני חושב שהוא יישאר שם לעבד.

היו בריאים וחזקים. אני מברך ומנשק אתכם. שמרו את המכתב הזה וזכרו שפעם היה לכם אבא בעולם הזה.

אני מאחל לכם כתיבה וחתימה טובה ושנה טובה ומבורכת, מאביכם

יוסף [הגר]

מקור: צבי, בכרך (עורך), אלה דברי האחרונים. מכתבים אחרונים מן השואה, יד ושם, ירושלים 2002, עמ' 232-233.